

รายงานภาวะและแนวโน้มของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ในภาคเหนือ ประจำปีไตรมาส 1 ปี 2553

วารินทร์ ชัยวิวัฒน์ เศรษฐกรอาวุโส
ส่วนเศรษฐกิจภาค

บทสรุป

- อุตสาหกรรมการผลิตอิเล็กทรอนิกส์เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคเหนือโดยเฉพาะภาคการส่งออก คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 1 ใน 3 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในภาคเหนือ
- การผลิตสินค้าหมวดอิเล็กทรอนิกส์ขยายตัวดีขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาส 2 ปี 2552 โดยดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมในไตรมาสแรก ปี 2553 เพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัว ตามคำสั่งซื้อที่เพิ่มขึ้น โดยกำลังการผลิตปัจจุบันอยู่ที่ระดับร้อยละ 70-80 เท่ากับช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ
- การส่งออกในไตรมาสแรกขยายตัวในเกณฑ์สูงเกือบทุกตลาดสำคัญทั้งตลาดเอเชียและตลาดสหรัฐฯ
- แนวโน้มการผลิตและการส่งออกในไตรมาสถัดไปยังขยายตัวต่อเนื่อง สะท้อนจากคำสั่งซื้อล่วงหน้าและมูลค่าการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบ สินค้าชิ้นกลางและสินค้าทุนที่เพิ่มขึ้น โดยจะเห็นได้ว่าบริษัทส่วนใหญ่มีแผนนำเข้าเครื่องจักรเพื่อรองรับการผลิตสินค้านวัตกรรม ขณะที่ปัญหาการขาดแคลนแรงงานยังเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อความต้องการผลิตสินค้าที่เพิ่มขึ้นในระยะต่อไป
- สินค้าที่มีแนวโน้มเติบโตในเกณฑ์ดี เช่น ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในอุปกรณ์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ชิ้นส่วนที่ใช้เป็นส่วนประกอบในรถยนต์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์จอ LCD เป็นต้น

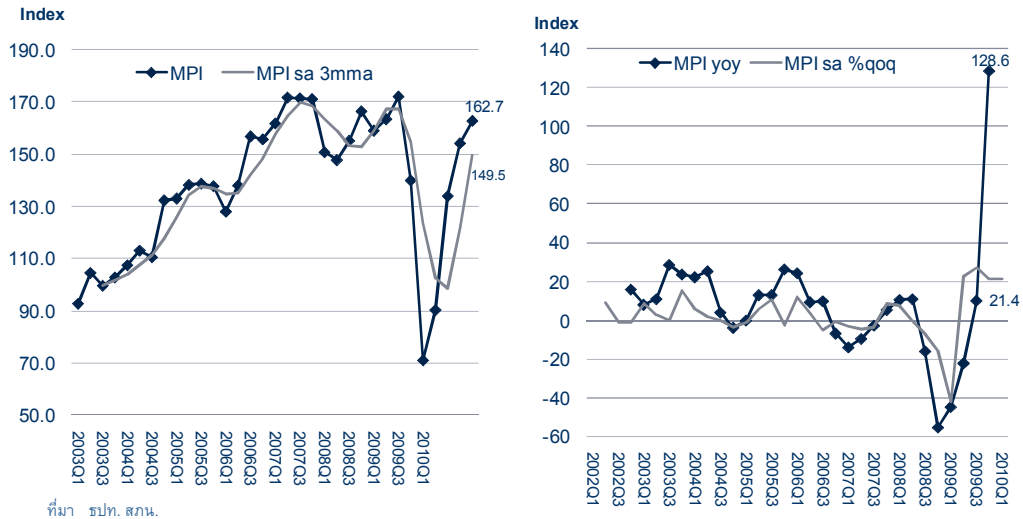
1. ด้านการผลิต : ดัชนีผลผลิตหมวดสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ในไตรมาสแรก ปี 2553 เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว

ภาวะการผลิตสินค้าหมวดอิเล็กทรอนิกส์ ภาคเหนือเริ่มเห็นสัญญาณปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาส 2 ปี 2552 ซึ่งหากพิจารณาจากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (Manufacturing Production Index: MPI) หมวดสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่ปรับฤดูกาลแล้ว พบว่า

¹ หมวดสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ในรายงานฉบับนี้ ประกอบด้วย 2 หมวดใหญ่ คือ 1) กลุ่มสินค้ามอเตอร์ไฟฟ้า หม้อแปลงไฟฟ้าและเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และ 2) กลุ่มสินค้าหลอดอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ แผงวงจรรวม (Integrated circuit) ชิ้นส่วนแผงวงจรรวม (Integrated circuits parts) อุปกรณ์สื่อสาร (Telecommunication equipments) วงจรพิมพ์ (Printed circuits) ตัวเก็บประจุไฟฟ้า (Capacitors) ไดโอด (Diode) โดยกลุ่มสินค้าทั้งสองหมวดดังกล่าวส่วนใหญ่ผลิตโดยบริษัทผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์สำคัญในนิคมอุตสาหกรรม จ. ลำพูน

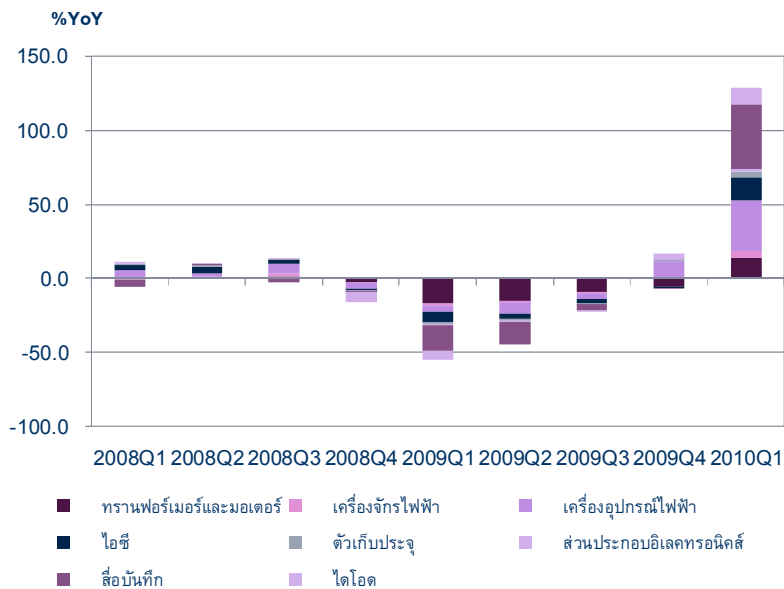
MPI (% qoq) เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.4 จากไตรมาสก่อนหน้า โดยเป็นการขยายตัว 4 ไตรมาสติดต่อกัน อย่างไรก็ดี จากฐานที่ต่ำอันเป็นผลมาจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกและคำสั่งซื้อที่เพิ่มขึ้นมากในเกือบทุกบริษัท² ส่งผลให้ MPI หมวดอิเล็กทรอนิกส์ในภาคเหนือเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 128.6 เปรียบเทียบจากระยะเดียวกันปีก่อน (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมหมวดอิเล็กทรอนิกส์

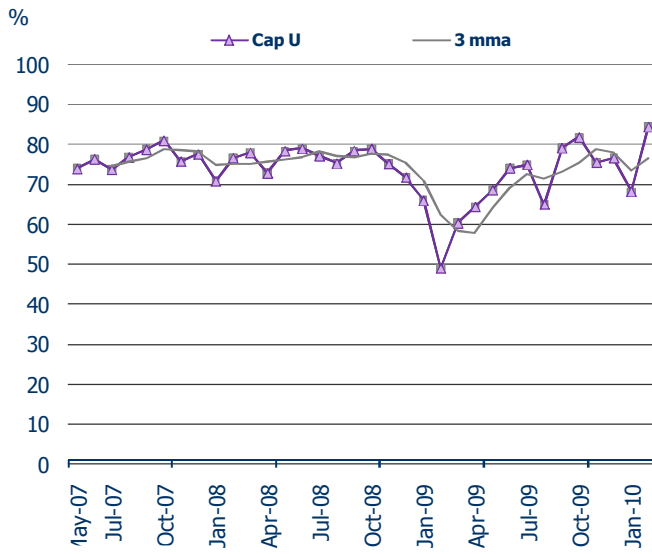

หากพิจารณารายสินค้า (จากรูปที่ 2 และตารางที่ 1 ในภาคผนวก) พบว่า MPI ขยายตัวดีในทุกประเภทสินค้า สินค้าที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ MPI ขยายตัวมาก ได้แก่ ส่วนประกอบ Hard Disk Drive รองลงมา ได้แก่ ทรานฟอร์เมอร์และมอเตอร์ ไอซี และไดโอด

รูปที่ 2 Contribution to Growth การผลิตสินค้าหมวดสินค้าอิเล็กทรอนิกส์

รูปที่ 3 อัตราการใช้กำลังการผลิตเฉลี่ย

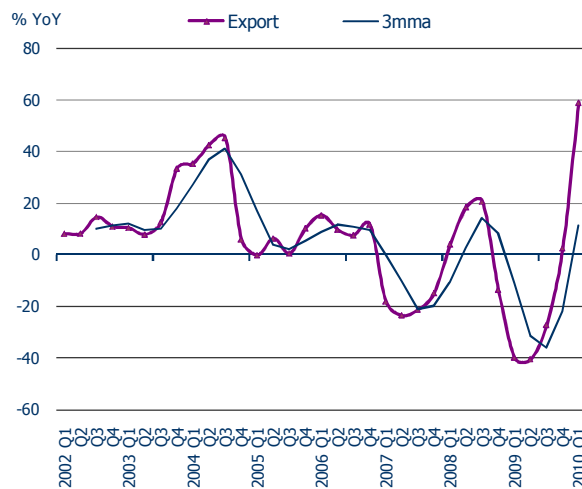
ที่มา ธปท. สกน.

สำหรับอัตราการใช้กำลังการผลิตเฉลี่ย (Capacity Utilization Rate) ของบริษัทผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในไตรมาสสุดท้ายของปี 2553 อยู่ที่ระดับเฉลี่ย 79.7 (เทียบกับร้อยละ 75.1 ในไตรมาสแรก ปี 2551) โดยจากการสำรวจพบว่า บริษัทส่วนใหญ่กลับมาทำการผลิตในระดับเทียบเท่ากับระดับการผลิตในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ

ด้านการส่งออก : การส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ภาคเหนือไตรมาสแรกปีต้นทุกตลาดส่งออกสำคัญ

ในช่วงไตรมาส 1 ปี 2553 การส่งออกสินค้าหมวดอิเล็กทรอนิกส์ขยายตัวจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 59.0 คิดเป็นมูลค่ารวม 249.0 ล้านดอลลาร์ สรอ. ส่วนหนึ่งจากฐานต่ำในช่วงระยะเดียวกันปีก่อน และจากการขยายตัวของ การส่งออกสินค้าในกลุ่มเครื่องตัดต่อวงจรไฟฟ้าอื่น ๆ เช่น ไดโอด และชิ้นส่วน Hard Disk Drive เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม

รูปที่ 4 อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออก

ที่มา กรมศุลกากร

3

การส่งออกสินค้าหมวดอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย สินค้า 10 ประเภท ประกอบด้วย 1) คอมพิวเตอร์

(Computer)

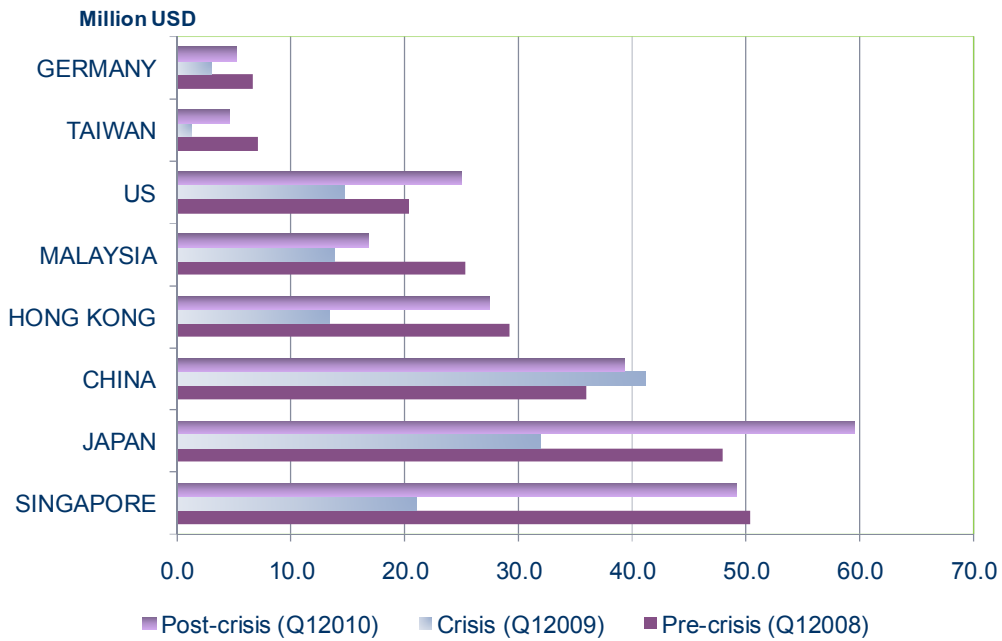
2) ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ (Computer parts) 3) มอเตอร์ หม้อแปลงและเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (Transformer Motor and Generator) 4) แผงวงจรรวม (Integrated circuit) 5) ชิ้นส่วนแผงวงจรรวม (Integrated circuits parts) 6) อุปกรณ์สื่อสาร (Telecommunication equipments) 7) วงจรพิมพ์ (Printed circuits) 8) ตัวเก็บประจุไฟฟ้า

(Capacitors)

9) เครื่องตัดต่อวงจรไฟฟ้าอื่น ๆ Other electrical appliances 10) สื่อบันทึก (Hard disk drive components)

เมื่อพิจารณาภาพรวมการส่งออกของอิเล็กทรอนิกส์ไปยังตลาดสำคัญ 10 อันดับแรก ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 93.3 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า การส่งออกไปยังทุกตลาดขยายตัวในเกณฑ์สูงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน โดยเฉพาะตลาดสิงคโปร์ ฮองกง ไต้หวัน และเยอรมัน (ตารางที่ 2 ภาคผนวก) เป็นที่สังเกตว่า มูลค่าการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ไปยังตลาดสำคัญกลับไปสู่ระดับใกล้เคียงหรือสูงกว่าช่วงก่อนเกิดวิกฤต ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกเป็นสำคัญ

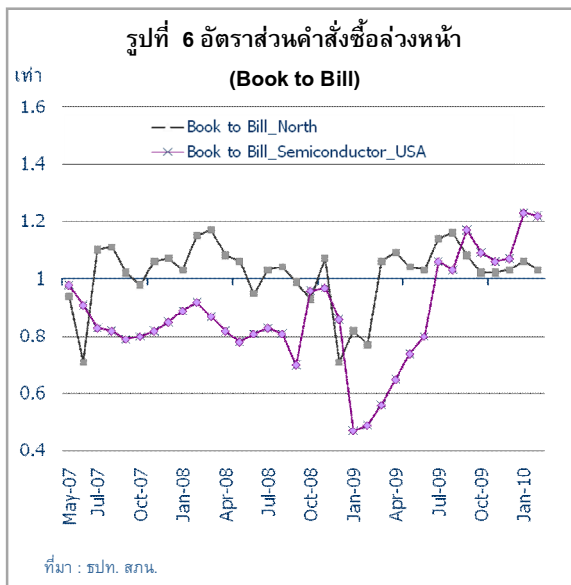
รูปที่ 5 เปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจโลก

ที่มา กรมศุลกากร

3. แนวโน้มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์: แรงแงานเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของการผลิตและการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ในระยะต่อไป

3.1 การผลิตและการส่งออกมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องจากไตรมาสแรก สะท้อน

ที่มา : ธปท. สกน.

จากเครื่องชี้เศรษฐกิจสำคัญ คือ มูลค่าการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง รวมทั้งสินค้าทุนในไตรมาส 1 (รูปที่ 2 ภาคผนวก) เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 90.3 และร้อยละ 92.3 ตามลำดับ และจากการสำรวจพบว่า บริษัทส่วนใหญ่มีแผนนำเข้าเครื่องจักรใหม่เพื่อรองรับการผลิตสินค้ารุ่นใหม่ นอกจากนี้ คำสั่งซื้อล่วงหน้าเฉลี่ย (Book to Bill) ในไตรมาสแรกเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 1.03 (รูปที่ 6) ซึ่งสะท้อนถึงอุปสงค์ที่แท้จริงในระยะต่อไป

ยังอยู่ในเกณฑ์ขยายตัว แม้จะชะลอลงเมื่อเทียบกับช่วงกลางปี 2552 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นเพื่อชดเชยสินค้าคงคลังที่ลดลงในช่วงก่อนหน้าเป็นสำคัญ

หากพิจารณาแนวโน้มต้นทุนและราคาสินค้าพบว่า บริษัทผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะการรับจ้างทำการผลิต (Original Equipment Manufacturer) ไม่สามารถปรับขึ้นราคาสินค้าได้มากนัก ขณะที่ต้นทุนสินค้าวัตถุดิบซึ่งนำเข้าจากต่างประเทศและต้นทุนค่าขนส่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้บริษัทจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และบริหารต้นทุนด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าที่สามารถแข่งขันกับตลาดได้

สำหรับกลุ่มสินค้าที่มีแนวโน้มขยายตัวในเกณฑ์สูงได้แก่ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เป็นส่วนประกอบในรถยนต์ เช่น อุปกรณ์เซ็นเซอร์ สำหรับรถยนต์ขนาดเล็กและรถยนต์ระดับบน ชิ้นส่วนที่ใช้สำหรับการผลิตจอแบบ Touch Screen ชิ้นส่วนที่ใช้ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่เพิ่มขึ้นตามความต้องการของผู้ผลิตมือถือรายใหญ่ ซึ่งมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มจะขยายไปยังตลาดระดับกลาง เช่น อินเดีย บราซิล และประเทศในแอฟริกามากขึ้น สำหรับกลุ่มสินค้าไดโอดและ Power Supply ซึ่งใช้เป็นส่วนประกอบของจอ LCD ยังมีความต้องการเพิ่มขึ้นตามความต้องการของผู้ผลิต End Product ที่คงเน้นการผลิตจอแบบ LCD เนื่องจากต้องการลดราคาจำหน่ายลงเพื่อเพิ่มปริมาณยอดขาย เป็นที่สังเกตว่า Power Supply ที่ใช้ในอุปกรณ์สำนักงาน (เครื่องโทรสาร เครื่องถ่ายเอกสาร) มีแนวโน้มการผลิตลดลง เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันกับจีนซึ่งมีต้นทุนที่ต่ำกว่าได้ อย่างไรก็ตาม ตลาดเอเชียยังเป็นตลาดส่งออกสำคัญของสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ในภาคเหนือ

3.2 การจ้างงาน จากการสำรวจบริษัทในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ พบว่าภาวะปัจจุบันที่มีคำสั่งซื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นในภาคการผลิตโดยรวม ทำให้เกือบทุกบริษัทในนิคมฯ โดยเฉพาะบริษัทที่มีการปรับลดจำนวนแรงงานในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ขณะที่แรงงานบางส่วนที่เคยถูกเลิกจ้างในช่วงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการทำงานในโรงงานหันไปประกอบอาชีพอื่นมากขึ้น แรงงานมีพฤติกรรมเลือกบริษัทที่จะทำงาน (Shopping Job) โดยคำนึงถึงค่าตอบแทนเป็นสำคัญ ทำให้มีอัตราการเข้าออกแรงงานสูงกว่าปกติ จากข้อมูลของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ พบว่า ณ ปัจจุบัน จำนวนการจ้างงานในกลุ่มบริษัทผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในนิคมฯ ยังอยู่ต่ำกว่าระดับการจ้างงานในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจค่อนข้างมาก (ตารางที่ 1) ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองต่อคำสั่งซื้อที่เพิ่มขึ้นได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการได้พยายามปรับตัวเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น ปรับค่าตอบแทนให้สูงกว่าบริษัทอื่นโดยเฉพาะค่าสวัสดิการ ขยายเขตอายุการรับสมัครพนักงานให้กว้างขึ้น รับสมัครแรงงานในภูมิภาคอื่น รับนักเรียนนักศึกษาในพื้นที่เข้ามาทำงานในช่วงปิดเทอม เพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานให้มากขึ้น หรือ การนำเข้าเครื่องจักรเข้ามาใช้ผลิตทดแทนแรงงานมากขึ้น เป็นต้น

ตารางที่ 1 จำนวนการจ้างงานบริษัทผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

	จำนวนการจ้างงาน (คน)
ก่อนเกิดวิกฤต (ไตรมาส 1 ปี 2551)	28,831
ช่วงวิกฤต (ไตรมาส 1 ปี 2552)	22,741
หลังวิกฤต (ไตรมาส 4 ปี 2552)	24,265

ที่มา : สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

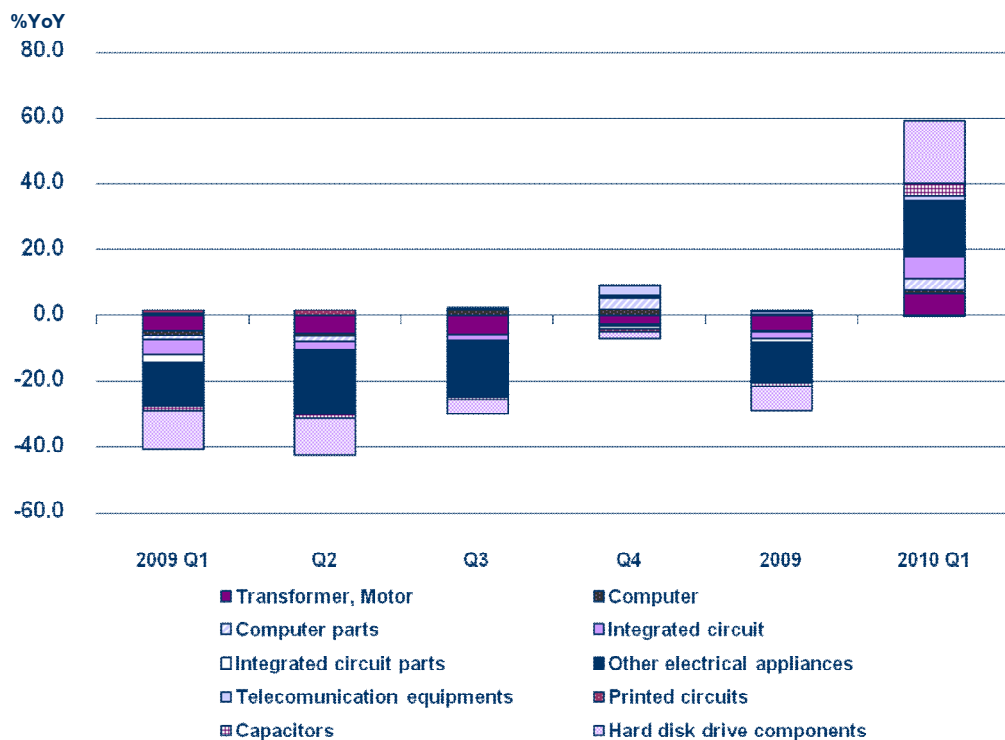
ภาคผนวก

ตารางที่ 1 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมหมวดอิเล็กทรอนิกส์
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน)

	Weight 2000	2009	2009				2010
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
การผลิตมอเตอร์ไฟฟ้า เครื่องกำเนิดไฟฟ้า และหม้อแปลงไฟฟ้า	32.5	-29.1	-55.2	-44.6	-22.1	10.2	128.6
ทรานส์ฟอร์มเมอร์และมอเตอร์	21.5	-32.9	-52.2	-52.8	-31.6	15.4	115.1
เครื่องจักรไฟฟ้า	4.4	-51.1	-66.5	-59.3	-44.4	-26.4	73.2
เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า	6.7	-14.4	-37.4	-23.9	-11.4	15.0	82.2
การผลิตหลอดอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์อื่น	67.5	-10.2	-30.5	-50.2	-22.0	79.8	160.3
ไอซี	9.6	-26.3	-57.5	-38.1	-14.9	6.7	140.2
ตัวเก็บประจุ	4.8	-26.7	-53.6	-30.1	-20.3	-3.4	115.8
ส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์	8.6	-24.2	-50.7	-36.9	-19.1	17.2	127.5
สีอน์ทีก	18.1	-21.1	-50.6	-30.0	-13.4	21.2	95.6
ไดโอด	26.4	-34.4	-66.0	-57.9	-16.7	-1.4	222.4

ที่มา ธปท. สกน.

รูปที่ 1 Contribution to Growth การส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์

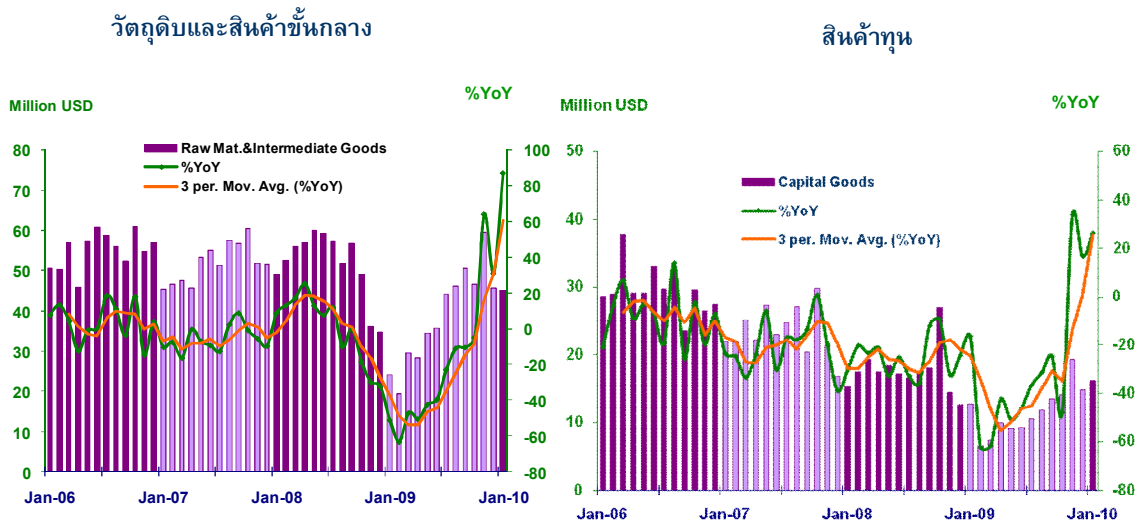
ที่มา ธปท. สกน.

ตารางที่ 2 มูลค่าการส่งออกสินค้าหมวดอิเล็กทรอนิกส์จำแนกตามตลาดสำคัญ

	Weight Q12010	2008	2009	2009				2010
				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
SINGAPORE	20.2	3.3	-31.0	-57.4	-42.1	-25.0	0.8	140.2
JAPAN	19.2	-1.6	-36.1	-46.2	-44.0	-38.6	-15.1	49.8
CHINA	14.4	-14.9	-7.9	4.8	-38.7	2.6	5.9	-12.7
HONG KONG	11.7	22.8	-17.5	-51.3	-30.1	-21.7	45.7	118.6
MALAYSIA	10.1	67.3	-15.2	-17.6	-30.4	-26.3	17.6	82.7
UNITED STATES	8.2	-1.9	-36.9	-41.3	-45.6	-40.0	-16.3	38.3
TAIWAN	2.9	620.7	-65.5	-70.2	-88.0	-71.7	-40.2	429.5
GERMANY	2.7	-16.1	-15.5	-43.5	-29.4	-20.8	55.6	128.7
FRANCE	2.1	129.8	-33.9	-39.8	-54.5	-29.7	-6.4	90.3
REPUBLIC OF KOREA	1.7	-33.2	21.2	-59.0	59.3	108.8	43.0	54.0
TOTAL		6.7	-27.1	-39.9	-40.6	-27.2	2.5	59.0

ที่มา กรมศุลกากร

รูปที่ 2 การนำเข้าสินค้าวัตถุดิบ สินค้าขั้นกลางและสินค้าทุนของบริษัทในไตรมาส 4

ที่มา กรมศุลกากร